

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 5. jutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnishvo je v Frančiškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnishvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v. osmetnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Klerikalci in učiteljstvo.

V srednjem veku je imela cerkev nadvlado nad svetovnim gospodstvom, hierarhija neverjetno premoč nad posvetnjastvom. Državna oblast se je devala ob veljavo, svobodno gibanje duha se je tlačilo k tlom. Samo redovi in klostri so bogateli, samo višje duhovske oblasti so se krepile, država je hirala, kultura se je pustošila, ljudstvo je obubožavalo. Poedinec, individuj kot tak ni pomenil takrat ničesar. Priklenjeni so bili posamezni ljudje na milost in nemilost cerkve, vazali so delali tlako fevdnikom, tlačani so rokovali. Znanost se je morala strogo ravnati po dogmah, veda je bila cerkvena dekla. Pesniki so smeli pesniti po posebnih predpisih. Vsak najmanjši pojav po neodvisnosti vede od cerkvenega vodstva, vsak najmanjši poskus pridobiti osebnostno in versko svobodo, se je zatrl v kali z vso silo in brezobzirnostjo.

Od XIV. stoletja naprej se že bje boj za osvobodjenje države od cerkvene kuratelje, skozi stoletja že traja boj za osvobodbo posameznika, individuja kot individuja. Liberalizem je osamosvojil meščanstvo in s tem ustvaril tretji stan poleg duhovniškega in plemiškega. Socijalizem odpravlja umetne neenakosti med ljudmi, ki so polovica sedaj veljavnega družabnega reda.

Kakor da bi za Slovence ostala brezupna reformacija in renesanca, kakor, da bi Slovenci prav nič ne sprejeli od filozofije takozvanega razsvetljenega absolutizma kakor da bi se francoska revolucija vršila le za Francoze, tako se zdi človeku, če opazuje žalostne razmere, ki jih žopet upeljavajo v naše kraje klerikalci, odkar so dobili v deželi vso oblast.

Kakor srednjeveška tortura se nam zdi preganjanje učiteljstva na Kranjskem. Klerikalci so si pridobili v deželni šolski svet odločilno besedo. Ljudsko šolstvo reformujejo čisto v ultramontanskem smislu. Državna oblast ustreže vsaki njihovi želji in naše učiteljstvo in naše šolstvo je sedaj klerikalna domena, na kateri teroristi in absolutisti poljubno gospodarijo.

Učitelj na deželi ni več deželni uradnik, učitelj na deželi ni več svoboden državljani! Kaplani, župniki in farovske kuharice odločujejo o usodi učiteljstva, o njegovem napredku in njegovi bodočnosti!

Kako daleč že gre pri nas na deželi klerikalna strahovlada, je razvidno iz pisma, ki ga pišejo kmetski župniki učiteljstvu, če se potegujejo za nadučiteljsko mesto. Pismeno zavezo mora dati učitelj župniku, da se za krajevne socialne razmere in zadeve sploh ne bo brigal, da ne bo sodeloval pri nobenem društvu, ki bi nasprotovalo župnikovemu delu, da se ne bo udeleževal prireditve, ki bi se župniku zdale nasprotne njegovim načelom, da sploh ne bo občeval z ljudmi v kraju, ki so župniku nasprotne, da ne bo naročen na časopise, ki so protiklerikalni, da tudi

v šoli ne bo ukrepal ničesar, kar bi župniku ne bilo po volji, in končno še to, da bo vedno zahajal v cerkev in se udeleževal tudi popoldanske službe božje. Le pod temi pogoji dobi učitelj nadučiteljsko mesto, sicer pa župniki nastopijo pri merodajnih faktorjih zoper njega!

Tako hlapčevskih pogojev danes nobena dekla in noben hlapec več ne sprejme pri vstopu v službo. To, kar si duhovščina na deželi danes upa, presega vse meje in na krič način pozivlja deželane, da se spametujejo in in vržejo neznošen režim klerikalcev. Ako se ljudje ne spametujejo še pravočasno, nastopijo dobesedno srednjeveški časi. Tlačani pa ne bodo potem samo učitelji, marveč kar vsi. Edinole duhovščina, plemstvo in bogatija bo neomejeno gospodarila in tlačila k tlom vsakogar, ki bi se upal proti njim dvigniti mezinček.

Kar zahtevajo župniki danes od učitelja, bodo zahtevali jutri že od uradnikov, pojutranjem od obrtnikov, čez en teden od hišnih posestnikov. Kdor ne vidi, da klerikalci delujejo po sistemu, da gre vsa njihova politika edinole na okrepitev rimskega absolutizma, je slep.

Dolžnost Ljubljancem je, da pri prihodnjih volitvah klerikalcem pokazejo svojo preudarnost in odločnost.

Klerikalnim teroristom, rimskim izkoriščevalcem slovenskega naroda, ljudem, ki našemu ljudstvu krato težko priborjene pravice, ljubljanski volilci ne bodo zaupali in ne bodo dali svojih glasov.

Dan prihodnjih občinskih volitev mora biti dan popolnega poraza klerikalcev v Ljubljani.

Slovanski jug.

Srbija in transbalkanska železnica. Ker so zadnje dni mnogi časopisi povdarjali, da se donavska jadranska železnica ne bo gradila čez Srbijo, je zaradi tega interpeliral v skupščini vlado član opozicije, poslanec Stojan Novaković. Na interpelacijo je odgovoril preteklo soboto minister za zunanje zadeve, dr. Milovan Milovanović, ki je izjavil, da se je srbska vlada tozadevno že obrnila po svojem poslaniku v Carigradu na turško vlado, ki je pa podala sledeče pojasnilo: Turška vlada se sploh še ni pečala z vprašanjem, katero smer naj bi zavzela donavska-jadranska proga. Razne komisije so sicer že proučevale posamezne trase, a vlada še ni dobila nikakih poročil od teh komisij. Vendar pa je Milovanović izrecno povdarjal, da turška vlada dosedaj še ni izpremenila svojega prvotnega načrta, po katerem bi šla železnica tudi čez Srbijo. Na vprašanje interpelanta Stojana Novakovića, ali se srbska vlada za vprašanje glede stavbe donavske-jadranske železnice kaj briga, je odgovoril minister Milovanović, da se vlada z vso silo trudi, da bo vprašanje rešeno v tem smislu, kakor zahtevajo srbski interesi.

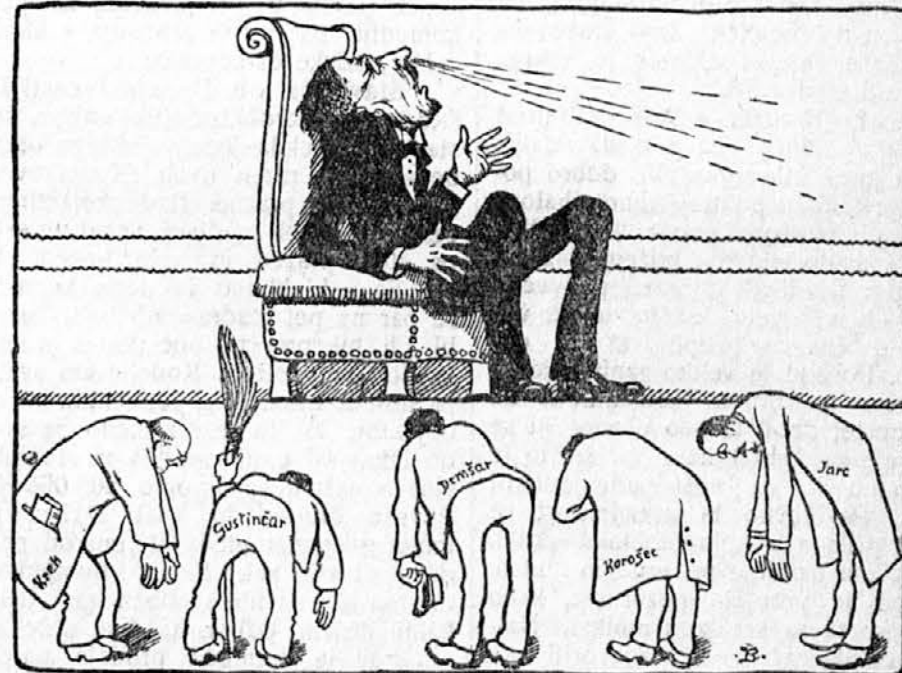
Senzacionalna vest iz Cetinja.

Belgrajska „Politika“ prinaša iz Cetinja skrajno senzacionalno vest: „Iz dvornih krogov se javlja, kakor poroča „Politika“, da stojimo pred nepričakovanimi dogodki. Črna gora namestila baje že tekom prihodnjega meseca anektirati del Stare Srbije, ki se nahaja za Gusinjem in Plavom in se kakor klin zajeda med albansko in črnogorsko mejo. Baje je dobila Črnogora zato že dovoljenje od Rusije in Italije in tudi od Avstrije, ki bo s svojimi bataljoni takoj onega trenutka zasedla Sandžak, ko bodo črnogorska vojska in Arnauti vpadli v Plav in Gusinje. Na Cetinju se mudi že tri tedne par arnavtskih prvakov iz travgusinskega in skadarskega okraja.“ „Politika“ zatrjuje, da je ta vest za enkrat samo senzacija, a dogodki bodo pokazali, koliko je na njej resnice.

Tomašičev blok izigrava sabor.

Našim čitateljem je dobro znano, kako je ban Tomašič še pred saborskim zasedanjem neprestano vabil koalicio h konferencam, da bi se tako omogočilo uspešno delovanje sabora. Sedaj pa, ko je sabor zbran in je prišla prilika, da Tomašičeva „večina“ ne pokaže samo besede, ampak tudi dejanja, je ista delovanje onemogočila in celo izigrava sabor. Že prvi dan saborskega zasedanja je predsednik dr. Neuman kršil poslovnik in odgodil sabor za cel mesec, ne da bi za to vprašal sabor. Pozneje se je opravičeval, da je ukrenil ta korak le radi tega, ker mu ni bil še dobro znan poslovnik. Toda včerajšnji slučaj nam jasno priča, da hoče Tomašičev blok namenoma izigravati sabor, samo, da bi rešil vlado in blok iz nevarnosti. V ponedeljek je namreč podpredsednik dr. Papratovič koncem seje, ko je bil že določen dnevni red za bodočo sejo, nenadoma zopet odgodil sabor za 8 dni in poslance poštno preslepil in prevaril. Ko je s predsedniške stolice proglasil dnevni red, je vsakdo pričakoval, da bo prihodnja seja takoj naslednjega dne. A na presenečenje vseh poslancev je izjavil, da se vrši prihodnja seja, kakor smo že včeraj poročali v brzojavu, šele 7. februarja, nakar je pobegnil. To postopanje podpredsednika dr. Papratovića je vzbudilo med poslanci velikansko ogorčenje. Koalicia je takoj predložila predsedništvu zahtevo 20 posl., naj skliče jutri izvanredno sejo sabora. Dr. Papratovič je še istega dne prejel pismo, a je že sinoči pobegnil v Budimpešto. Predlog je nato izročil v torek dr. Pinterovič saborski pisarni, ki je zopet iskala drugega podpredsednika in ga komaj našla ob 10. uri jutraj. Kaj je ukrenil drugi podpredsednik dr. Superina, je še neznan. Jasno je le, da je dr. Papratovič kršil poslovnik, da tako onemogoči poslovanje sabora. Tako izigrava današnji Tomašičev blok sabor, ki gotovo že tri leta ni delal. Nebroj narodnih potrebščin in zakonov čaka rešitve, a sabor ni še dogotovil niti verifikacije. Taka je „delavna“ stranka Khuenova na Hrvatskem!

Seja državnozborskega „Slov. kluba“.

Dr. Šusteršič: kihne.

Klerikalni poslanci (vstanejo hitro): „Bog pomagaj! Ravno tako je, kot Vi pravite...!“

Splošni pregled.

Češki „Čas“ piše o slovenskih docenturah na češki praški univerzi. Kakor slišimo, se širijo na Dunaju tedencijozne vesti, da so češki vseučiliški krogi nasproti slovenskim docenturam na češki praški univerzi. To ni resnica. Že pred nekaj leti je akademski senat češke univerze podal naučnemu ministru predlog, da bi se mogli slovenski kandidati habilitirati na čeških fakultetah in da bi tam predavali v slovenskem jeziku. Naučno ministristvo je ta predlog (še za časa Marcheta) odklonilo, sklicuje se na vseučiliški zakon iz l. 1882., kateri določuje češčino kot učni jezik. V zadnjem času je podalo nekaj slovenskih kandidatov na češki univerzi prošnjo za habilitacijo. Univerza pa je prisiljena od njih zahtevati poleg znanstvene usposobljenosti tudi to, da predavajo češko. Ako se torej iz vladnih krogov širijo vesti, kakor da bi češki vseučiliški krogi ovirali slovenske docenture na praški univerzi, je to neodkritost, in če se sugerira Slovincem, da bi mogli dobiti docenture na praški univerzi z novelo vseučiliškega zakona iz l. 1882., se s tem budi le nade zelo dvomljive vrednosti, ker bi bilo težko v parlamentu dobiti večino za tako novelo. Mi nasproti vladni stojimo na stališču, ki ga je zavzel akademski senat, da je novela vseučiliškega zakona nepotrebna in da bi se po administrativni poti popolnoma lahko ustanovile na češki univerzi slovenske docenture, ki bi se pozneje preselile na jugoslovanska tla. Mi Slovincem odkrito priznavamo, da bi pri čeli akciji ne bilo nobenih težav, ko bi vlada odkrito hotela in ko bi dr. Šusteršič neprestano ne kalil vode. Tako „Čas“. Mi mu dajemo popolnoma prav. Vlada je glede nas na-

vajena takega postopanja: Ako zahtevamo univerzo doma, pravi, da nimamo srednjih šol, ako zahtevamo srednjih šol, jih ne da. Ako zahtevamo — in v tem smo zdaj edini, da to zahtevamo — svoje docenture v Pragi, vlada slovenskih ne pusti, češ da jih ne dovoljuje zakon, zakon pa bi moral izpremeniti parlament. Enaki z vlado so klerikalci: slovenska univerza jim ne diši; na Dunaju jo sicer formalno zahtevajo, pri tem pa odrekajo podporo onim mladim silam, ki bi mogle pri habilitaciji priti v poštev. V tem zavijanju in neodločnosti je tudi vzrok neuspehov v naši vseučiliški akciji.

Stavka na krakovski univerzi je končana. Ob 8. uri zvečer se je zbral na univerzi akademski senat k seji. Med tem je prišel v univerzo poslanec Daszynski in Gross. Daszynski je rekel študentom, da stavka ne preneha, dokler ne odide vojaštvo izpred univerze. Med govorom poslanca Daszynskega je prišel med dijakke rektor Witkowski, kjer se je naznanil, da je univerza zaprta, ter jih prosil, naj zapuste poslopje, ker je vojaštvo med tem odšlo in se nobenemu študentu ne bo zgodila krivica. Študentje so na to odšli k Mickiewiczewemu spomeniku, kjer so peli narodne pesmi. Na to je zopet govoril poslanec Daszynski. Napredna misel je zmagala nad klerikalnimi nakanami, je rekel poslanec Daszynski. Študentstvo se je na to razšlo po mestu, kjer so jih po ulicah pozdravljali meščani. Na univerzi je semester končan, nov boj pa lahko nastane pri zapisovanju ob začetku drugega semestra, ker se trdi, da nekateri študentje ne bodo vsprejeti na univerzo. Med tem je bilo veliko zborovanje na univerzi in na tehniki v Lvovu, kjer se je sklenilo, da se začne tako

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetok.

Zdelo se mu je, kakor da so ga porinili v nekaj črnega, in mahoma je začul udarec vrat, ki so se zaprla, odmevaje daleč na okoli.

Roland je bil zaprt v celici številka 17. Bil je izbrisan iz knjige živih ljudi. Njegova misel je bila otemnela v polomu njegove sreče. Bil je blazen. Bil je kakor mrtel. Samo trpljenje je trepetalo v njegovem srcu.

Celica številka 17 je bila precej prostorna. Tla so sestojala iz širokih kamnitih plošč; stene so bile zidane iz ogromnih, gladkih kock, ki jih je pokrivala tenka lega solitra. Majhen pograd ob steni v ozadju je nudil jetniku priliko za spanje. Bil je istotako zidan iz gladkega kamna. Nasproti vrat, blizu stropa je bilo majhno okence z železno mrežo. V kotu je stal vrč z vodo. Na vrču je bil hleb kruha. Nekje se je slišalo enakomerno, zamolklo pljuskanje; bila je to voda kanala. Tema, popolna tema je vladala v tem prostoru; mraz je bilo, in razen vode, ki je pljuskala ob zunanjo steno ječe, se ni slišalo ničesar. Kvečjemu od časa do časa oddaljeni smrtni krik kakega nesrečnika.

Roland se je zatekel v kot svoje celice in je z raširjenimi očmi strmel v temo. Ničesar živega ni bilo več v njem. Niti ran na dlaneh in na rokah ni čutil. Samo vtis mučnega mraza je ostajal v tem telesu, ki je bilo živo vrženo v grobnico.

VIII.

Bandit.

Nagel prizor se je odigral na trgu Svetega Marka, ko se je Rolandova mati vrgla v najgostejši metež ljudstva. Ljudje so jo videli, kako je besna, z razmršenimi lasmi kazala na palačo ter kričala besede, ki jih nihče ni slišal, kajti krik ljudstva in

pokanje arkebuz je bilo močnejše od njenega glasu!

Instinktivno je tekla Silvija Kandiano ravno na tisti kraj, kjer so najhuje kričali:

— Živel Roland Kandiano!

Tam se je polagoma umikalo kakih dvajset ljudi, ki so tulili in se borili z vojaki, umazani od prahu in od znoja. Med njimi se je strašno tepel orjak, ki se je zdelo, da je njihov poglavar.

Človek, ki se je tačas plazil od skupine do skupine, se je nenadoma približal orjaku rekoč:

— Neumno je nadaljevati, Skalabrino! Saj vidiš, da je vse končano in da beži ljudstvo na vseh straneh.

Bandit se je krvavo ozrl okrog sebe; in res je zagledal, kako se razkrapljajo premagani bojovníki upora. Moški so metali orožje od sebe, ženske pa so kričale od groze.

Silvija je instinktivno tekla tja, kjer so najhuje kričali:

— Živel Roland Kandiano!

Dvajsetorica razčepanih ljudi, črnih od prahu in znoja, se je tam polagoma umikala, boreča se z vojaki. Med njimi je zlasti divjal neki orjak, ki se je zdel njihov poveljnik.

Moški, ki se je plazil od skupine do skupine, se je približal velikanu, rekoč mu:

— Nehajmo, Skalabrino! Saj vidiš da je vse pri kraju, in da beži ljudstvo na vseh straneh.

Bandit se je ozrl s krvavim pogledom, in res je videl, da se premagani upor razkraplja. Moški so metali orožje od sebe, ženske pa so kričale od groze.

— Pa gospod Roland? je vprašal s hripavim glasom.

— Glede njega bodi brez skrbi. Zdej je iztaknil, česar je iskal — in zasluga je tvoja, Skalabrino.

— Torej naj odidemo? ...

— Da, da, vse je končano ... Ah! Počakaj!

Skalabrinov tovariš je bil zapazil Silvijo, ki se je bližala vsa strašna in grozeča.

— Ali vidiš to žensko? je vprašal in prijel bandita za roko.

— Vidim jo! ...

— Ali jo spoznaš?

— Ne!

— Jutri dobiš sto tolarjev, če je ona dotlej mrtva ... Kako in kaj, to je tvoja skrb ... Voda v kanalu, ali bodalo — kar ti je ljubše! ...

Huda gneča beguncev je prišla med njiju ter jih ločila.

— Sto tolarjev! je zamrmral Skalabrino. Lepi denarji ... Planil je proti Silviji, in ko je ona padla vznak, zadeta na čelu, jo je zagrabil, odnesel jo, skočil nedaleč odondot v prazno gondolo in odveslal.

Vsa velikanska vznemirjenost pa se je polagoma plegla, in vedra noč je s svojimi sencami zastrla mrljice na trgu Svetega Marka.

In tisti večer je bila revna sobica ob lagunah, ki tvorijo nekako vežo do Adrije, še zmirom razsvetljena, dasi je šla ura že proti trem jutraj; to je bil čas, ko je stopil Roland v celico številka 17.

V tej sobici je ležala na revni postelji ženska z belo obvezo na okrvavljenem čelu.

Ob zgledu postelje je stojala stražila deklica v obleki preproste ljudstva in zdajpazdaj močila vroče ustnice ranjene tujke, na katero je zrla z izrazom očividnega pomilovanja.

V kotu sobe je sedel nepremično moški herkulske rasti in vse venomer molčal.

Ženska v postelji je bila Silvija, mati Rolandova; deklica je bila sirota, ki je bivala v tisti hiši; in moški je bil bandit Skalabrino.

Zakaj še ni bil umoril Silvije?

Ali je čakal prikladnega trenutka?

Zarja usmiljenja je bila zasijala v njegovem srcu.

Ko je ura v bližnjem zvoniku udarila polštiri, je Skalabrino zapazil, da se dani. Ugasil je trsko, ki je dotlej svetila v tem bednem domovanju.

Takrat pa se je Silvija zganila.

Skalabrino se je z nekoliko divjaško plahostjo približal postelji ter se za nekaj minut zagledal v blede črte ranjene Silvije.

— Kaj praviš, Ivana? je vprašal tiho. Zdi se mi, da se rana zapira in da ni posebno nevarna. Sicer pa rane na glavi niso tako hudo opasne — drugače, tristo hudičev, bi moral biti jaz že zdavnaj pod zemljo.

(Dalej)

DNEVNE VESTI.

stavka, ako se razmere ne izpremenijo. Na Dunaju je bilo veliko zborovanje na univerzi. Udeležilo se ga je 18 družtev. Sklenil se je sledeči poziv: Komilitoni! Prišel je zopet čas, da bomo svobodo naših visokih šol. Udeležimo se skupno boja proti klerikalnemu navalu, kakor klerikalizem skupno stopa proti nam. Krakovski dogodki so le predigra k odločilni bitki. Bodite si svesti položaja in pridite vsi, ko vas pokličemo. Krakovsko študentstvo je proglasilo, da začne z novo stavko, ko bo univerza zopet odprta, ako ne dobi študentstvo popolnega zadoščenja. Senat stoji na stališču, da se kazni ne preklicuje. Zato krakovska afera še ni rešena. Doslej je zmaga na strani študentov.

Prof. Masaryk o Aehrenthalovi politiki. „Zeit“ je prinesla daljši članek prof. Masaryka, ki dobro pojasnjuje sedanjí položaj Aehrenthalove politike. Masaryk pravi: Aehrenthal se je s svojo taktiko „križem-kražem“ v aferi z falzifikati pripravil pri večini ljudi ob vso vero. Slišim to od več strani in čitam v pisnih, ki jih dobivam. Povsod je veliko zanimanje za to stvar in morem konstatirati, da sem doslej dobil le eno pismo, ki se poteguje za Aehrenthala in še to je anonimno in da nosi parlamentarni pečat. Pa ravno ta anonimnost se dobro prilaga k Aehrenthalovi taktiki. To pa mu škoduje pri mnogih ljudeh. Povsod je vzbujalo pozornost, kako se je korak za korakom umikal. Najprej ni skoraj mogel izgovoriti ime Vasič, potem je priznal, da je z njim občeval pisarniški uradnik, na zadnje je priznal, da je z njim občeval uradniški poslanstva. V Budimpešti pa je Aehrenthal priznal, da je z njim občevalo več podrejenih uradnikov. Večina pisem, ki jih dobivam, opozarja na mednarodni pomen falzifikatov. V Belgradu je več poslanstev, ki so gotovo informirala svoje kroge o Aehrenthalovi politiki. Belgrad je zdaj politično zanimiv in celo poučen. Poslanstva so med seboj v zvezi in bodo poučila največje evropske politike, da bodo pazili, da ne bodo posnemali Forgača in Aehrenthala. Položaj Aehrenthalov v Belgradu je žalosten. Po mojem nastopu so se mu diplomati izogibali. V Belgradu se mu le pomilovalno smejejo. Dementi so le pripomogli k temu. Cel Belgrad se je smejal Aehrenthalovi trditvi, da v Belgradu ne verujejo Vasičevim izpovedbam. Na to članek še popisuje utis te afere drugod.

Položaj v Yemenu. Položaj v bojih med Turki in Arabci je nejasen. Poročila prihajajo iz Carigrada in govore o turških zmagah. Bataljoni ki so šli iz vilajeta Kosovo so ostali v Solunu, ker je bilo morje nemirno. Arabci so pri Kodejdi napadli turške čete, bili pa so premagani. Turki so imeli 150 mrtvih, Arabci pa 600. Pričakuje se novih napadov.

Napredek „Mestne hranilnice ljubljanske“.

„Mestna hranilnica“ v Ljubljani se tako lepo razvija, da to mora veseliti vsakega zavednega Slovenca. Radi solidarnosti v svojem poslovanju in radi največje varnosti pri njej naloženega denarja, so se hranilne vloge pri njej nenavadno hitro množile, a včeraj so one dosegle in prešle svoto štiridesetih milijonov kron. Res, naravnost sijajen napredek, ki je mogoč samo pri takem denarnem zavodu, kot je „Mestna hranilnica ljubljanska“.

MALI LISTEK.

Operna kriza.

Gospod urednik, dovolite mi na anonimni osebni napad v Vašem c. listu od 29. pr. m. le kratko repliko! Gosp. anonimni hrulant ni še vodil gledališča, medtem ko ga vodim jaz fa k t i c n o že deset let (kot tajnik, dramaturg, intendant in ravnatelj). Gotovo torej nisem neskromen, ako trdim, da imam v vodstvu gledališča nekaj več prakse ter nekaj več vpogleda v naše finančne in osebne razmere, ko pogumni gosp. Anonimus. Vseh teh deset let sem vedno s pomočjo odličnih kapelnikov in glasbenikov angaževal skoraj vse naše pevce in pevke za opero in opereto. Na Dunaju, v Pragi in celo v Berlinu poznam vse najboljše agente, šole in gledališča, poznam osebno skoraj vse češke in hrvatske pevce ter njih gažne zahteve. Ali jih pozna g. Anonimus? Ali ve kaj o svetovni pevski krizi, ki ubija celo najbogatejše opere? Ali ve, kolike gaže zahteva današnji vsak količnik boljši pevec ali boljši igravec? A naše gledališče ima že desetletje vedno isto subven-

Deželni zbor kranjski. Deželni zbor kranjski je sklican za 11. februarja. Zasedanje bo trajalo le par dni. Glavni vzrok za to kratko zasedanje so: ustanovitev deželne banke, 10 milijonsko posojilo in cestni zakon. Na razpravo pride najbrže tudi naše razkritje o škandalu na kmetijski šoli na Grmu, zadeva hišnika Podbevška. — Značilno pri tej aferi bode, da hoče dr. Krek staviti na odgovor prof. Jarca ter grofa Barbota. Seveda bo tu dr. Krekov socijalni radikalizem le zopet pesek v oči javnosti, frivolna komedija na račun zaupanja v klerikalne ljudske osrečevalce.

Stavbišča ob Dunajski cesti in škoda mestne občine ljubljanske. Na stavbišču nekdanjega vojaškega oskrbovališča je razen dveh (Kubelkovihi) hiš, še vse prazno. Dve projektirani cesti sta napol izpeljani, ves drugi svet pa stoji prazen in kaže tujcem, ki pridejo v Ljubljano in domačinom le še par na pol razdrapanih bajt, kakor bi jih bil prej to noč potres premikastil. Tam doli na Kodeljevem svetu pa stoji ob Ljubljani pet velikih novih objektov, ki jih je v zameno za svet ob Dunajski cesti zgradila mestna občina vojaštvu za okroglo 500.000 K. Povsod drugod in vsak skrben in umen gospodar gleda, da ima od prodane stvari kak hasek, ljubljanska mestna občina nima nobenega. Klerikalni deželni odbor, ta dika deželni odborov je preprečil prodajo parcel ob Dunajski cesti, a vsled tega ni mogla občina tudi drugih parcel prodajati. Kako neki, če ji je pa pretil za hrbtom deželni odbor z razveljavljenjem! Tako leži pol milijona kron mrtvega kapitala v zemlji ne donosa ne obresti ne druge koristi občini, a tudi od sveta ob Dunajski cesti nima Ljubljana nobene koristi. Kdo naj pa svet kupuje po 50 ali 60 K m² če ni hiša več davka prosta, itd., Ampak klerikalci se izgovarjajo na nerodni ljubljanski mestni statut! Smešno! Zakaj pa prej niso opozorili občine na njene napake, da bi bila prej popravila. Občina je morala pol milijona kron za vojaška poslopja plačati, koristi pa nima od te žrtve nobene.

Koliko pastirjev pase katoliške ovčice? Kjer je veliko ovca, tam mora biti tudi več pastirjev, posebno če je med ovci tudi kaj druge živine, recimo kozlov. In zato ima tudi katoliška cerkev mnogo pastirjev, da pasejo njene ovce in jih o priliki tudi strižejo. Seveda se tem pastirjem godi zdaj dosti bolje nego se je godilo apostolom, ki so bosí, lačni in žejni hodili od kraja do kraja in oznanjali vero. Kristus ni imel kamor bi bil glavo položil, vatikanskemu jetniku pa vključ njegovega „jetništva“ ni prav nobene sile; marsikdo bi šel menjat z njim. Vrhovni čuvaj katoliške čede je vatikanski jetnik — papež — kakor znano se sedanjí papež imenuje Pij X. in se piše Sarto — potem pride 50 kardinalov, nato 13 patriarhov, 297 nadškofov, 1257 škofov — med njimi tudi ljubljanski Anton Bonaventura — in 22 opatov. To so torej pastirji. Ovca, vernih in nevernih, je 285.912.000, in sicer v Evropi 285 milijonov in 912 tisoč, v Aziji 5.422.000, v Afriki 2.681.000 in v Ameriki 86 milijonov in 996 tisoč. Katoliški cerkvi je seveda bilo, ko je pisala te številke, vse eno, ali te ovčice kaj verjamejo ali ne — samo da so vpisani v krstnih bukvah. Ko bi bila katoliška cerkev dosledna, bi morala iz svoje srede sama izobčiti vse tiste, ki ne verujejo njenih naukov. To ji pa ne kaže, ker bi se potem število katolikov silno zmanjšalo. Zato bi bilo najpametnejše, da bi ljudje sami naredili to, česar cerkev ne mara narediti.

Političen obhod belokranjske železnice prestavljen. Iz zelo zanes-

ljivega vira smo izvedeli, da je političen obhod trase belokranjske železnice, ki je bil določen za 7. t. m., vsled prevelikega mraza in snega prestavljen na 28. februar.

Knjižnica. „Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo“ naznaja svojim p. n. članom, somišljenikom in somišljenicam, da bo društvena knjižnica, ki se nahaja v Cerkveni ulici št. 21, (pritličje na desno) odprta vsak petek od 7. do 8. ure zvečer, in sicer od 3. t. m. naprej. Somišljeniki in somišljenice! Poslušajte se pridno knjižnice.

Slovensko deželno gledališče Danes, v četrtek sta dve predstavi: popoldne ob 3 pri zelo znanih cenah osmič Kalmanova opereta „Jesenski manever“ (izven abonementa; za lože par); — zvečer ob pol 8. uri se poje tretjič velepriljubljena Fallova opereta „Ločena žena“ (za nepar). — V soboto se igra prvič v novi priredbi velika klasična tragedija „Marija Stuart“ Frid. Schillerja. Igralo se bo več doslej črtanih ali neprimerno krajšanih prizorov. — V nedeljo bosta dve predstavi: popoldne opereta zvečer drama. — Za prve tenorske operne vloge je angaževan kot stalni gost člen kr. zemal. kazališča v Zagrebu, gosp. Fran Krampner, ki se že udeležuje skušenj za Puccinijevo „Bohème“.

Spodnja Šiška narašča. Ta občina je na Kranjskem glede števila prebivalstva največja kmetijska občina na Kranjskem. Pri letošnjem ljudskem štetju se je dogladno, da je Sp. Šiška v zadnjih desetih letih narasla za okroglo 2000 prebivalcev, kar priča o vedno naraščajočem naseljevanju.

Prebivalstvo Viča, Glinca in Rožne doline se je v zadnjem desetletju pomnožilo za 2400 oseb.

Zimsko športni vozni listki za Bohinjsko Bistrico, Bled i. t. d. Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem naznaja, da imajo pravico za zimске sportne vozne listke le sportna društva, kakor slovensko planinsko društvo, ljubljanski bicykl klub, in ljubljansko sportno društvo. Član mora dati tik pred vožnjo vozni listek pri blagajni na kolodvoru potrditi, dan odhoda v kupeju pa mora konduktierju poleg voznega listka pokazati tudi svojo društveno legitimacijo, ker sicer ni vozni listek veljaven in bi moral plačati kazni. Listi dobijo se v le „Tourist-office“ Miklošičeva cesta 6 v Ljubljani.

Pozor pred prevaro! Po Ljubljani in okolici hodijo neki čifuski agentje „umetniškega zavoda“ A. Roth na Dunaju II. Sterneckplatz 4 ter ponujajo svoje slike, katere napravljajo po majhnih fotografijah. Pri tem lažejo, da bodo slike lepe, da pošljejo preje vzorec teh slik na ogled in da je naročniku šele potem na prosto voljo dano, ako hoče slike naročiti in sprejeti. Seveda lažejo pri tem, da v slučaju, če kdo ne sprejme teh lepih slik, tudi ni treba ničesar plačati. Pri tej priliki pa pustijo za lažnjivim prigovarjanjem podpisati list, po katerem je naročnik vezan, da mora slike vzeti. Ko čez nekaj časa prinese drugi agent vzorce slik na ogled, vidš, da o kaki podobnosti sploh ni govora. Če pa vsled tega kdo izjavi, da slik ne sprejme, so ti agentje celo surovi in pretijo, da bodo naročnik tožen na Dunaju, da je za trdvo obvezen naročni list in ne osebni dogovor, ter da mora slike prevzeti. Da so celo toliko nesramni, da niti naročnikovih fotografij ne vrnejo, je samoobsebi umevno. Kdor je bil že na enak način osleparjen, naj naznani celo zadevo dunajsk. magistratu kot obrtni oblasti, drugi pa pokažite tem nesramnim sleparjem vrata, da se napravi konec enkrat za vselej takim sleparijam.

Z vlaka skočil. Pri sinočnjem vlaku Novomesto-Ljubljana je neki

potnik med postajo Trebnje-Velika Loka skočil iz voza, oziroma raz hodnik kjer je med vožnjo stal. Ne ve se, ali je to storil iz samomorilnega namena, ali mu je le na gladek hodnik izpodletelo. Govori se, da so ga našli težko poškodovanega na progi.

Hud mraz na Dolenskem. Po Dolenskem je bil včeraj jutraj najhujši mraz letošnje zime. Večina krajev je imela 22° C, ponekod po dolinah celo 24° C.

V Sori so letos napeljali vodovod. Dela so že dovršena.

Sokol na Bledu je imel svoj redni občni zbor dne 22. prosinca. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je bilo društvo zelo delavno in da je vilo napredovalo. Ne samo, da ima društvo 1452 K v denarju in inventar vreden 3478 K, ima tudi 90 članov, med temi 10 krepkih in vztrajnih telovadcev, ki so, kot je pokazalo zelo točno poročilo načelnika br. A. Sokliča, prav redno telovadili in pri javnih telovadbah častno nastopali. Društvo ima tudi izvrstno izvežban tambaraški odsek, broječ nad 20 mož, ki ga vodi vrli br. Brežan. Ni še leto, kar so pričeli s tamburanjem in že živjajo vsestransko priznanje. V odbor so bili izvoljeni sledeči bratje: starosta J. Petercel; podstarosta V. Repe; načelnik A. Soklič; tajnik J. Erbežnik; blagajnik U. Plemelj; odborniki dr. G. Hočevar, J. Vrhunc, J. Stare, P. Dolar, A. Ropret in J. Kokalj. Odbor nam. A. Konič. Pregledovalca računov: Iv. Pretnar in J. Kokalj.

Lovski ples v „Narodnem Domu“ se smatra lahko za izredno vspelo prireditev. Ko pišemo te vrstice — o polnoči — je v „Narodnem Domu“ tako vrvenje, kakor se ne vidi preveč pogostoma in kakor sklepamo po razpoloženju plesalk, plesalcev in onih, ki sicer ne plešejo, pa so vseeno dobre volje, vtegne napočiti dan, ko bodo zadnji obiskovalci te nad vse uspele prireditve slovenskih lovcev zapuščali „Narodni Dom“. Lovski ples je posetil — v lovski obleki — tudi bivši ljubljanski župan, državni poslanec g. Ivan Hribar, gg. dr. Ivan Tavčar, dr. Karel Triller, deželni predsednik baron Schwarz, njegov namestnik grof Chorinsky, ljubljanski brigadir itd. Vdeležili so se slovenskega lovskega plesa — čudno tudi mnogi oficirji 27. pešpolka, ki pa s svojo navzočnostjo niso odvzeli tej krasni prireditvi čisto slovenskega značaja. Sicer pa so zastopani vsi stanovi, cela prireditev je čisto demokratična in oni, ki so se bali t. zv. frakarstva, se bodo kesali, da radi tega niso prišli na lovski ples. Upamo, da nam naši lovci tudi prihodnje leto priredijo tak ples in gotovo je, da bodo tudi takrat vsi prostori „Narodnega doma“ — prenapolnjeni.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mostah priredi v nedeljo dne 12. svečana veliko predpustno veselico. Na bogatem vsposredu je med drugim tudi igra „Napoleonov samovar“ za kar vlada že sedaj veliko zanimanje! Ker je čisti dobiček namenjen prepotrebni družbi, prosimo tudi cenjene prijatelje in znance iz mesta naj nas posetijo polnoštevilno!

Slovensko osrednje čebelarstvo društvo v Ljubljani tem potom vljudno naznaja, da se vrši občni zbor tega društva dne 2. februarja ob 9 1/2 uri popoldne v mali dvorani „Mestnega doma“.

Trgovski ples. Opozarjamo vnovič na plesni venček, katerega priredi plesni odsek slov. trg. društva „Merkur“ v soboto 4 t. m. v veliki dvorani „Nar. doma“. Začetek ob 9 1/2. uri zvečer. Za ta ples se je sestavil poseben odbor iz celega plesnega odbora in še iz 20 drugih društvenih članov, ki se za to prireditev pridno pripravljajo in bo storil vse, da se letošnji ples vredno pridruži prejšnjim plesom. Vstopnice

se dobijo v trgovinah gg. Grižar & Mejač, I. Samec V. Petričiča nasl. in I. Kostevc. Kakor čujemo vlada za ples veliko zanimanje, ter sklepajoč po sodbi posameznikov upamo, da bo ta prireditev, ki se vrši v korist dobrodelnim napravam društva, krasno uspeła.

Postojnski lovci priredijo v soboto, dne 18. svečana v gorenjih prostorih hotela „pri Kroni“ v Postojni lovski ples. Čisti prebitek je namenjen za zgradbo planinske kočje na Nanosu. Opozarjamo že sedaj vse lovce in prijatelje lova na to prireditev v notranjski metropoli in jih vabimo, da se je udeležijo v čim največjem številu. Obleka je lovška ali promenadna. Med lovci se bo govorila le latinščina. Pripravljali odbor bode skrbel za razna presenečenja in zabavo, tako da tudi neplesalec ne bo dolgčas.

Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca januarja 1911. vložilo je 2340 strank 2.311.809 K 08 vin., 2278 strank pa dvignilo 1.881.125 K 23 vin. Stanje ulog koncem meseca januarja 1911. 39.920.610 K 10 vin. Stanje vložnih knjižic 28.330.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu prosincu 1911. je 234 vložilo 79.591 K 90 vin., 305 strank dvignilo 79.985 K — v. 5 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 6.400 K. Stanje hranilnih vlog 2.020.784 K 61 vin., stanje hipoteknih posojil 1.558.368 K 72 vin. Denarni promet v mesecu prosincu 1911 287.006 K 30 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1911 je 285 strank vložilo 247.088 K 51 vin., 256 strank dvignilo 124.887 K 81 vin., 54 strankam se je izplačalo posojil 45.080 K. Denarni promet 780.417 K 74 vin.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu januarju 1911 je 290 strank vložilo 80.601 K 41 vin., 368 strank dvignilo 108.904 K 31 vin., 18 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 53.200 K, 300 menic se je eskomptovalo za 105.638 K, stanje vlog 5.544.893 K 91 vin., denarni promet 626.109 K 02 vin.

Mučeniki izkoriščanja človeških moči.

Iz Novega mesta.

Vem, da mi bode težko verjeti, kar vam tukaj poročam. Tudi jaz nisem mogel verjeti, ko sem dospeval v Novo mesto, slišal, da je mestna policija dolžna opravljati neprestano 72 ur službe. 72 ur, ali 3 dni nepretrgoma biti vkovan v tako službo, to je v današnjih časih pač nemogoče, sem dejal sam pri sebi. Saj je že ljubljanska policija glede službe velik trpin, in vendar opravljajo tam le 24 ur službe, pa še med tem časom se stražnik lahko odpočije, ko se menja iz svojega postajališča. Tu v dolenski metropoli pa naj bi bil stražnik kar tri dni zaporedoma v službi, to je vendar ne le malo, ampak kar preveč pretirano. Pa kakor veste, da sem sam kos policisti, sem skušal tej neverjetnosti priti do dna.

Kmalu sem prišel do sklepa, da je v Novem mestu marsikaj mogoče. Začel sem zasledovati — ne smejte se — mestno stražo. Vzel sem na piko posamezne stražnike, po noči in po dnevi seveda, ne da bi kateri iz med njih le kaj slutil o tem. Tekom 1 tedna sem bil s svojo „inspekcijo“ gotov. Evo tu imate mojih uspehov: Novomeška mestna policija obstoji iz 4 mož-stražnikov. Najstarejši med njimi je že doslužil prvi službeni jubilej, v priznanje so ga skušili nekateri socialno posebno navdahnjeni očeti pogogni brez penzije domov. Protestu javnosti so morali kloniti svoj „tajnostni“ sklep, mož je še

lišče toliko domačih sil v drami, operi in opereti ko danes. Vsak domačin, ki je količnik poraben, sposoben in marljiv, se pritegne med soliste. Žal, da marsikoga kritika hitro vstraši! Nikdar nisem še nikogar odvrčal, odbijal ali celo odpustil, ako ni bilo za to najtehtnejšega povoda. Odkrite upornosti, prepotentnosti ali zlobne nagajivosti pa seveda ne trpim niti pri domačinih, niti pri neslovenskih členih. Javno pozivljam, da se mi navede le en sam slučaj krivičnosti! Vsak svoj ukrep morem utemeljiti desetero.

„Šolati je treba material“ „Privabiti ga je treba“ „Priznati z domačim materialom“ Vse to delam že deset let! Toda iz koristk ne znam delati primadon in iz koristov ne znam narediti opernih tenorov.

Za to ni časa, ne prostora, ne učiteljev, ne sredstev! Lani sem poizkusil z domačimi pevskimi iz „Glasbene Matic“, toda naletel sem na najosornejše kritike. Dame, ki so pele v dobrodelni namen, so mi hudo vžaljene izjave, da spriči tolike ne-hvaležnosti ne pojo več. (Konec.)

da sploh kdo še pride v Ljubljano. Ker pa je naš gažni etat že presegel svoj višek, je nadaljni obstoj velike opere nemogoč.

Sicer pa sem baš jaz vedno najtopleje zagovarjal obstanek opere; baš jaz sem uprizarjal tudi največje, najznamenitejše in celo najnovejše opere; baš jaz sem poskrbel naši operi čim dostojnejšo opremo. Opera je višek dramske glasbene umetnosti, in vsako gledališče je baš na opero najponosnejše. Toda opera mora biti prav dobra, ali pa je sploh ni treba. S 26.000 K pa dobra opera ni več možna! Ako se naj naša opera še ohrani, je treba subvencijo najmanj pet milijonov. Ako ima zagrebško gledališče 250.000 K podpore, jo mora imeti naše gledališče vsaj stotisoč K, ako hočemo imeti opero, ki bo res vsaj vnekoliko zadoščala naši sila razvajen, ledeno mrzli in hiperkritični publiki. Včasih so bili Slovenci skromni, dandanes zahtevajo trikrat preveč Subvencija je že desetletje vedno enaka, troški pa so se potrojili in zahteve občinstva in kritike so nerazmerno narasle.

Včasih sem dobil dobrih pevcev in pevk na izbero za nizke gaže; da

nes ni dobiti dobrih pevcev ni pevk niti za najvišje, pri nas danes možne gaže. Ako mi tega g. Anonimus ne verjame, ga resno vabim, naj gre za bodočo sezono sam angaževati. Prihrani mi sila mučno delo. Rad sem mu s svetom in delom na pomoč, plačam mu ves trud in jaz sam mu še iz svojega žepa dodam 200 K, ako se mu posreči sestaviti dober operni ensemble s takimi gažami, ki jih gledališki budget prenese! Najsrečnejši bom gotovo jaz! — Toda velika opera se bo morala opustiti proti moji želji, ker ni najti več moči in ker nimamo več dovolj sredstev za vzdrževanje velike opere.

Moj kritik je skrbno navel vse slabše moči, ki sem jih — finančno primoran! — angaževal za naše gledališče. Vse dobre in celo izvrstne moči, ki sem jih pridobil našemu gledališču, pa je zamolčal. Zamolčal je vse domačesile, kojih število sem podvojil in ki sem jih iz koristov, statistov in suflerjev naredil za soliste. Se nikdar ni imelo naše gleda-

cijo — 26.000 K! S to beračijo, ki se ji smeje ves kulturni svet naj imamo danes dobro opero? Celo na Dunaju gre operi slabo. V Zagrebu so jo morali opustiti, dasi so imeli subvencijo 190.000 K, a v Ljubljani naj bo iz vrstna opera možna s 26.000 K, ko nas stane le godba okoli 15.000 K? V Belemgradu na kralj. pozorišču nimajo opere, dasi imajo za sabo prestolno mesto z 92 tisoč prebivalci in kralj. dvor! Vseobčna draginja je podražila silno tudi pevce in pevke, tako da svojih dobrih pevcev ne moremo držati, ker dobé povsod boljše plače kot pri nas. Povsod drugod imajo pevci vsaj po mesečne angažmane, če že ne vseletnih; pri nas velja angažma le za 6—7 mesecev. Zato noče k nam noben pevec iz dobre službe, da rajši ostane v slabši, a vseletni službi, v kateri igra ali poje v svoji materinski inščini, ne pa v teški slovenščini. Vsako leto moram poslušati opazke: „Slovenska opera je le ena, in slovenski repertoire je zame neraben. Tukaj sem nastavljen stalno, v Ljubljani pa ostanem morda le 7 mesecev; potem bom pol leta brez kruha. Svojo publiko poznam, Vaša mi je tuja; tukaj sem priljubljen, pri Vas me morda ne bodo morali.“ Plačati je treba torej neprimerno visoke gaže,

danes v službi. Kako pa bo z njegovo oskrbo za starostno onemoglost, o tem mestni očetje menda še danes niso na jasnem. Penzijskega fonda baje nimajo, vsaj resno brigali se niso nikdar zanj.

Moji informatorji, ki so mi poročali, da opravlja mestna straža nepretrgoma po 3 dni službe, me niso naglali. Služba je razdeljena nekako tako; 24 ur glavne službe, to je čez dan na stražnici, čez noč na ulici, toda vso noč en sam stražnik, le v noči od sobote na nedeljo, ali ob posebnih prilikah opravlja službo dva stražnika.

Ves ta čas ne sme stražnik nikamor, da bi se okrepčal. Nekoč si je oni najstarejši stražnik privoščil ob 11. uri ponoči v neki gostilni četrtno vina; zvedel je za to tedanji mestni policijski komisar Rozman, ga ovadil, in mož je bil strogo kaznovan.

Niti ruski kozaki ne opravljajo take nečloveške službe. Toda mož s tem še ni gotov. Čaka ga še drugi in tretji dan službe. En dan ima službo na ulici, drugi, ozir. tretji dan pa službo na kolodvoru. Zadnji vlak pride malo pred 11. uro ponoči. Noči obeh teh dni prebije na stražnici, biti mora za vsak slučaj pripravljen, da takoj nastopi v službo, če treba.

Skoda, da moj sled ni segel tudi v stražnico, vendar pa sklepam, da je posamezni stražnik tako navezen na nepretrgano 3 dnevno službo, da zelo dvomim, da sme med tem časom kdaj odpasati „meč pravice“ ter se komodno odpočiti vsaj v tistem času, ko ne stoji neposredno v službi.

Cetrti dan šleže je ta ubogi trpin popolnoma prost, to pa le, če ne pride tudi ta dan kaj posebnega vmes.

Nekaj teh revežev so rodbinski očetje. Toda 3 dni je njegovo rodbinsko življenje zanj mrtvo, kajti rodbina ga vidi le komaj pol ure pri jedi.

To bi bil posnetek glede službe. Kako pa je s pokojninsko ali starostno oskrbo? Žalostno, skoraj še bolj, kot glede plače in trajanja službenega časa.

Do ustanove starostnega zavarovanja se za mestno stražo sploh ni nič storilo.

Šele leta 1909. so prijaviili dva mlajša stražnika k zavarovalnici v Trstu, toda ne glede na to, da je eden izmed njiju do vpisa v starostno zavarovanje služil že 6 ali že 7 let. Kdo mu plača za ta leta? Ostala starejša stražnika pa medna radi visokosti starosti sploh tudi pri starostni zavarovalnici nista vpisana. Njiju pokojnina je torej najbrže odvisna od slabe ali dobre volje sklepov vsakojakih mestnih očetov.

Statutov glede pravic nimajo nobeni, pač pa jako stroge in od vsakega odbornika odvisne glede službenih dolžnosti.

Bi se ne dalo kaj odpomoči vsaj glede pokojnine? Kako bi bilo, če bi se napravil pokojninski zaklad iz policijskih oprostitov, ki jih vplačujejo gostilne in kavarne, če hočejo imeti odprto čez policijsko uro?

Poizvedoval sem po posameznih lokalih ter na podlagi dobljenih podatkov dognal, da se je od 1. 1903. t. j. od časa, ko se je začela porirati ta oprostovina, nabralo približno 5000 K. To bi bilo že nekaj. Drugo bi se dalo odščipniti še od drugih virov, magari od ubožnega zaklada, vsaj so mestni stražniki pod takimi razmerami prvi mestni ubožci, za katere bo morala občina skrbeti pozneje, če jih že sedaj po malem ne preskrbi.

Draginja v Novem mestu je skoraj ista kot v Ljubljani, toda na prošnje mestnih stražnikov glede draginske doklade, n. pr. za večje praznike, so mestni očetje le preradi popolnoma gluhi.

Nisem vsega povedal, morda tudi vsega ne tako točno, kot bi bil rad. Ali že to, kar sem takorekoč s ceste in na cesti pobral, je tako žalostno, za našo socijalno dobo tako sramotno, da nujno priporočamo, naj novomeški mestni očetje v pokoro razobesijo nad mestno policijsko stražnico napis, kakor ga vidijo v naslovu tega poročila.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Obstrukcija v bosenskem saboru.

Sarajevo, 1. febr. Današnja seja bosenskega sabora je bila skrajno burna: Srbski poslanci so energično protestirali proti raznim nepravilnostim in izjavili, da so vsi dosedanja sklepi glede pošne hranilnice v Bosni neveljavni radi tega, ker so bili sprejeti v nesklepčni seji. Zahtevali so odločno, da se takoj reasumirajo. Ker pa je bil ta predlog odklonjen, so pričeli takoj z obstrukcijo. Ko je hotel podpredsednik Bašagić razpravljati še o nekaterih nadaljnjih paragrafi, so hoteli Srbi k predsedniški mizi, kjer je nato prišlo do ostrih spopadov med njimi, Hrvati in muslimani. Vsled tega je

bila seja za nekaj časa prekinjena. Ko se je zopet nadaljevala, je v imenu srbskih poslancev izjavil dr. Srškić, da smatrajo Srbi vse nadaljne razprave za neveljavne. Nato je podpredsednik dr. Mandić izjavil, da stoji predsedstvo na stališču, da za presojo sklepov zadostuje število popolnjenih poslancev. Po tej izjavi dr. Mandića so Srbi hrupno demonstrirali in zapustili zbornico. Pričelo se je tretje čitanje predloge glede ustanovitve pošne hranilnice. Ko je bila predloga sprejeta, so se Srbi zopet vrnili in pričeli takoj s tehnično obstrukcijo. Ker je bilo radi tega vsako delovanje sabora onemogočeno, je bil zaključen.

Delegacije.

Budimpešta, 1. feb. V današnji seji delegacijskega odseka za zunanje zadeve je bil po kratki debati sprejet proračun zunanjega ministrstva. Predlog poslanca Soukupa, naj se odpravi avstrijsko poslaništvo pri Vatikanu, je bil odklonjen. Njegov predlog glede razoroženja se bo še enkrat temeljito preštudiral, predno pride pred plenum delegacije.

Budimpešta, 1. februarja. Ob 3. popoldne se je vršila plenarna seja avstrijskih delegatov, in sicer pod predsedstvom dr. Baerenreitherja. Ko so bile rešene nekatere tekoče zadeve, se je vršila volitev podpredsednika. Izvoljen je bil mesto prof. Glombinskega, dr. Kozlowski.

Budimpešta, 1. februarja. Danes se je v seji klubovih načelnikov avstrijske delegacije sklepalo o programu za plenarno sejo. Sklenilo se je, da se snide vojni odsek dne 13. t. m. in mora izvršiti svoje delo do 18. t. m., nakar bo zboroval finančni odsek. Takoj nato pa se vrši plenarna seja avstrijskih delegatov.

Budimpešta, 1. februarja. V morarničnem odseku ogrskih delegatov, je bil danes sprejet proračun za vojno morarnico. Nato je bil izvoljen poseben pododsek, ki bo študiral, kako naj se razdeli med obe državni polovici dobava za nove potrebščine.

Nova hrvatska delegacija.

Budimpešta, 1. februarja. Ugleđen hrvatski delegat v skupnem ogrskem državnem zboru se je izrazil nasproti sotrudniku budimpeštanskega lista „Pešti Kaplo“, da bodo novi hrvatski delegati zastopali hrvatske interese v ogrskem državnem zboru sporazumno z ogrskimi poslanci. Hrvatski delegati stoje na stališču nagodbe iz 1. 1868, a zahtevajo pošteno izvršitev svojih zahtev. Če bodo pa Ogrji hoteli kršiti nagodbo, bodo sedanji delegati nastopili isto pot (?), kakor prejšnji. Kar se tiče bančne predloge in novih vojaških zakonov, bodo Hrvati postavili sporazumno z ogrskimi poslanci. Novi hrvatski delegati bodo to svoje stališče precizirali v soboto, in pričakuje, da bodo zadovoljili ogrsko in hrvaško vlado.

Strahovite žrtve kuge.

Petrograd, 1. februarja. Kuga zahteva v Maudžuriji naravnost velikkanske žrtve. Dosedaj je poginilo za kugo že nad 60.000 ljudi. Ruska in japonska vlada zahtevata od Kitajske, da nemudoma sežge vsa ona mesta, ki so prava torišča te strašne bolezni, kakor Harbin. Kajti od kitajske meje do Harbina leži na cesti nebroj oseb, ki so bežale proti sibirski železnici, a so na potu za kugo umrle.

13 vseučiliških proiesorjev odslovljenih.

Münster, 1. februarja. Tukaj je bilo odslovljeno s vseučilišča 13 vseučiliških profesorjev na teologični fakulteti, ker niso hoteli priseči proti modernizmu.

Češki deželni odbor.

Praga, 1. februarja. V današnji seji češkega deželnega odbora je bil zopet sprejet predlog glede 65% naklade na direktne davke.

Vstaja v Yemenu.

Carlgrad, 1. februarja. Vstaja v Yemenu zavzema vedno večje dimenzije. Vsak dan odhajajo nove ladije proti meji.

Stavka v Krakovu.

Krakov, 1. februarja. Stavka na tehnikih še vedno traja. Stavkujočim so se sedaj pridružili tudi dijaki na umetniški akademiji.

Razne vesti.

* **Slovani v tujini.** V Berlinu so našli 3525 slovjanskih otrok. Največ je Poljakov in Čehov.

* **Pri šahu** V dunajskem klubu šahistov je igral zadnjo soboto 81 letni zasebnik Ad. Baer šah. Ko je dal svojemu nasprotniku z zadnjo potezo „mat“, se je zgrudil mrtev na tla. Srčna kap je napravila konec njegovega življenja.

Roparji. Iz Pariza javljajo: Blizu Marsale na Siciliji je napadla neka roparska banda gradič milijonarja Gen-

co. Sin Gencov se je nahajal ravno s svojim strežajem sam v hiši. Roparji so ga ujeli in odpeljali seboj v gore in zdaj zahtevajo zanj 30.000 lir odkupnine. Rodbina pa se brani ta denar izplačati in je poklicala na pomoč orožništvo. Rodbina pa ni ravnila pametno; kajti predno bodo roparji prisiljeni ujetega sina izročiti, ga bodo gotovo ustrelili. Taka je navada roparjev.

* **Dozdevno mrtva.** Vdova Papel, 84 letna dama, je zadnjič umrla in zdravnik je izdal mrtvaški list. Na Francoskem se z mrliča ne pečajo dolgo, čimprej je izpod nog, tem bolje, in zato so tudi gospo Papel kar brž spravili v rakev. Preden pa so jo pokopali, so rakev še enkrat odprli — in tu je za mrtvo proglašena odprla oči in začela govoriti. Seveda so jo zdaj brž dali iz rakev. — Starki se ni še hotelo umreti, akoravno je bila že 84 let na svetu.

Katoliški proš goljuf. To ni redka stvar; ko bi hoteli vse zbrati, bi morali spisati debelejšje bukve nego je sv. pismo. Zdaj imamo spet enega takega maziljenega pliča na Ruskem v Kijevu. Imenuje se Stavinski in je proš rimsko-katoliške Aleksandrove cerkve v Kijevu. Zdaj je pa pobegnil. Ljudem se je to zdelo sumljivo, šli so preiskat blagajnico — pa bila je pusta in prazna, kakor zemlja pred stvarjenjem in duh božji je plaval nad njo. S proštom pa je odplavalo tudi pet žensčin, ki so že doslej delile z njim sladkosti tega sveta.

Prvi ženski poslanec. V norveškem stortingu bo te dni nastopila prva ženska, kot poslanec. Dosedanji poslanec iz 1. vol. okraja v Christianiji, general Bratlie, je namreč hudo obbolel in ne bo mogel delj časa opravljati svojega mandata; nadomestovala ga bo kot njegov izvoljeni namestnik ljudskošolska učiteljica gospodična Rogstad. — Kaj tako nezasištanega je seveda mogoče le v protestantovski severni deželi. Pri nas v Avstriji se nam še sanja ne o takih stvareh.

Listnica uredništva.

G. Ivanu Ženu, učitelju v Soteski. Izjavljamo, da niste v nikaki zvezi z dopisom „Iz doljenjske Toplice“, priobčenim v št. 327 našega lista.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: **Milan Plut.**

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana.

Mali oglasi.

Kontorlatinja, večša slovenske in nemške korespondence, kakor tudi stenografije in strojepisa, želi premeniti mesto. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe se prosil pod šifro „19 T“ na inseratni oddelek „Jutra“. 55/6—5

Lepo solnčno stanovanje v novi hiši s tremi sobami in drugimi priključitvami se takoj odda. Novi Vodmat št. 145. 62

Gostilničarji, ki žele godbo za predpustne veselice, naj se blagovoljo oglasiti ustmeno ali pismeno pri g. F. Vodišku, Vodovodna cesta 26. 18 6—3

Gospod star 21 let išče službe kot sluga o kaki trgovini ali go-tlini. Ponudbe pod J. K. na inseratni oddelek „Jutra“. 2—1

Damska žalna in modna krila najnovejšega kroja od 5 K naprej. Samo v konfekciji A. Lukič, Pred Škofijo 19. 10—2

Motor 6—7 H. F. „Puch“, rabljiv tudi za prevažanje se proda. Kje, pove inseratni oddelek „Jutra“. 60/3—1

Izurj-na delavka za pletenje na stroj se sprejme. Plete lahko tudi na svojem domu. Več pove inseratni oddelek „Jutra“. 70/2—1

Jako d. ber. piano se cero proda na vogalu Sv. Petra ceste vhod Radeckega cesta št. 2, I. nadst. 67

Gospod, ki se je oglašil na oglas „Nagajvka“, naj vzdigne pismo. 68

Lepo stanovanje

cbstoječe iz dveh sob, predsobe in kuhinje, se takoj ali za pozneje odda mirni stranki.

Poizve se pri **Aleksandru Götzlu**, Wolfova ulica 1 (Marijin trg).

Omara za led

(Eiskasten)

z aparatovm za oglenčevo kislini, tri dolge mize in dobro kolo se ceno proda. Naslov pove inseratni oddelek „Jutra“.

Redka prilika! **Najugodnejši nakup!**

Prodaja ali zamenjava hiše.

Proda se nova, enonadstropna, davka prosta

hiša z vrtom

v solnčnati tegi ter v blišini električne železnice v Ljubljani. Hiša se jako dobro obrestuje ter so plačilni pogoji najugodnejši. Eventualno se zamenja s kako manjšo, četudi ne ravno novo hišo. Pismena vprašanja na inseratni brio „Jutra“.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje

dve mesti praktikantov

z letnim adjutom po 1000 K. Prosilci morajo dokazati, da so z dobrim uspehom dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko, ali pa nižjo gimnazijo, odnosno realko in trgovsko šolo.

Prošnje z dokazili o šolanju, dosedanjem službovanju, o starosti, domovinstvu, o zdravju in nravnosti ter o znanju jezikov je pri podpisnem ravnateljstvu vlagati

najkasneje do 14. svečana 1911.

V Ljubljani, dne 25. prosinca 1911.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske:
Ub. pl. Trnkóczy. **Ant. Svetek.**

Naznanilo preselitve.

Prodajna pisarna šentjanskega premogovnika se je preselila v II. nadstropje hiše gospoda Urbana Zupanca, Križevniška ulica št. 8.

Modna trgovina

52—8

Josipina Podkrajšek

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 2

najtopleje priporoča za zimsko sezijo svojo bogato zalogo krasnih, najmodernejših bluz, čepic in spodnjih kril. Lepe predpasnike za dame in otroke. Najnovejši nakit za obleke, kakor čipke, vezene in posamentrije. — Perilo za dame in gospode. — Veliko izbero zavrtnic, ovranikov in manšetov. Nogavice in rokavice. Steznik po najnovejšem pariškem kroju itd. itd.

Slovenci in Slovenke.

Pri nakupovanju blaga za obleke zahtevajte povsod blago, ki ima napis:

Zvezdna tkanina

in varstveno znamko zlate repate zvezde. Zvezdna tkanina je zanesljivo dobro in trpežno bombažno in platneno blago, za moške in ženske obleke, srajce, rjuhe in razno drugo perilo.

Zahtevaj vsak v lastno korist od vsacega trgovca le: **Zvezdno tkanino** z znamko zlate repate zvezde!

1860 Ustanovljeno 1860

M. DRENIK

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Predtiskarija, Risarski atelije.

Plisiranje. Kufriranje. Montiranje.

Tamburiranje in vezenje na roko.

Največja zaloga ženskih ročnih del

in vsakovrstnega materiala.

Izdelovanje igrač Ernest Hoffarth jun., Dunaj VIII., Pfeilgasse 34.

Vojaške oprave za otroke:

Infanterijska garnitura	K 4.—
Huzarska „	obstoječa iz čake, prsnega „ 5.—
Planin. lovcev „	oklepa, sablje, patronske „ 5.—
Dragonska „	taške, puške v najfinejši „ 5.—
Ulanska „	izdeljavi „ 5.—
Telesne straže „	„ 6.—

Prekupovalci specijalni cenik.

Razpošiljatev po povzetju.

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica 14

odlikovani na mednar. lov. razstavi na Dunaju 1910
priporočajo za zimsko sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otročjih, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbi.

Specijalisti za nepremočljive lovske in turistovske čevlje. Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila Postrežba točna, cene solidne.

Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike.

Kupujte „JUTRO“.

Izvod samo 4 vinarje.

Salonska obleka

za močnega gospoda, šivalni stroj (Singer) in Brockhaus leksikon se ceno proda. Odda se tudi lepo meblirana soba za enega ali dva solidna gospoda. Kje, pove inseratni oddelek „Jutra“.

Opekarski = delovodja

želi službe pri kaki večji opekarni. Prevzame tudi na akord. Ponudbe pod „Delovodja“ na inseratni oddelek „Jutra“.

∴ Iščem ∴

edino le pri boljših detajlnih odjemalcih dobro vpeljanega, zaupanja vrednega

agenta

za prodajo mojih vlečanih žganiških izdelkov slivovice, tropinova, marelčnega žganja.

Za prij. ponudbe prosim

Filip Josip Weinfeld,
Novi sad (Neuzatz, Ujvidék) Ogrsko.

Poročni prstani

močni v zlatu, na trpežnosti neprekosljivi

1 par od K 7.—

naprej v modernih fazonah — graviranje brezplačno

FR. ČUDNU

uraru in trgovcu v LJUBLJANI, samo Prešernova ulica št. 1.

— Ceniki s koledarjem zastojni tudi po pošti. — Največja zaloga stenskih ur.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

V Ljubljani, Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje

Plisiranje

Tovarniška znamka „IKO“.

Lastna tovarna ur v Švici.

ZALOGA IN IZDELOVANJE OBLEK PO MERI :

LJUBLJANA DVORNI TRG 3

Število naročnikov za

Planinšekovo praženo kavo narašča od dne do dne.

Nad tisoče gospodinj jo kupuje.

Velecenjena gospa!

Ne opustite je tudi Vi v Vašem gospodinjstvu vpeljati!

Planinšekova pražena kava ne potrebuje nikakih priporočil,

kdor je kupi enkrat, jo zahteva vedno! — Dobi se le v pražarni: vogal Dunajske ceste in Sodnijske ulice in v špecerijski trgovini: Dunajska c. 6.

Miši in podgane naredo največjo škodo v kletih in skladiščih.

Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno pasto, ki jo more vsakdo in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3.—. Izgotavljam tudi najnovejšo in od občinstva kot najboljšo priznane mehanične pasti za miši in pod gane, ki prekosijo vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljanje. Cena pasti za podgane 8 K, za miši K 3-60 do 5-20. Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju:

L. Pösch kleparski mojster, Dunaj XVII., Blumengasse št. 60.

Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za ptice, ročne, stenske, vozne in nagrobne svetilke, itd.

Zidna opeka

najboljše vrste in najcenejša se dobi v poljubni množini pri stavbeni tvrdki

Filip Supančič

Šubicova ulica 5.

Julij Meinl

uvoz kave in velepražarna.

Nova podružnica v Ljubljani

Selenburgova ul. 7

Rezervni zaklad nad pol milijona kron

Kmetska posojilnica

— ljubljanske okolice —

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta št. 18

Telefon št. 185 interurban.

obrestuje hranilne vloge po čistih

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5%, brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100,000.000.—

Eskomptuje trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20,500.000.—

Kamnoseški izdelki iz marmora za cerkvene in pohištvene oprave spominki iz marmora, granita ali ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU = Ljubljana = Kolodvorska ulica = kamenarskem mojstru

Tovarna vozov

Peter Keršič, Sp. Šiška

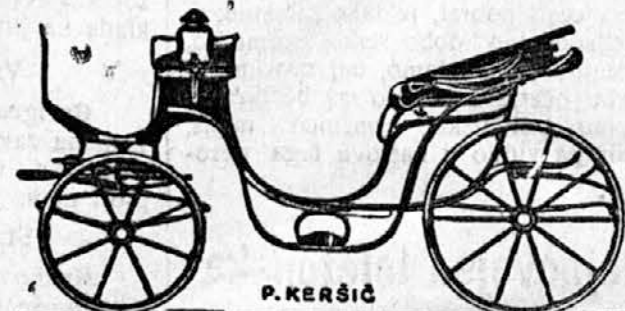
priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila

in popravila po primerno nizkih cenah.

Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi.

Za točno in solidno delo se jamči.

Že rabljeni vozovi se jem-

ljejo v račun.

Del. glavnica: K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond K 450.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejemajo vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.